

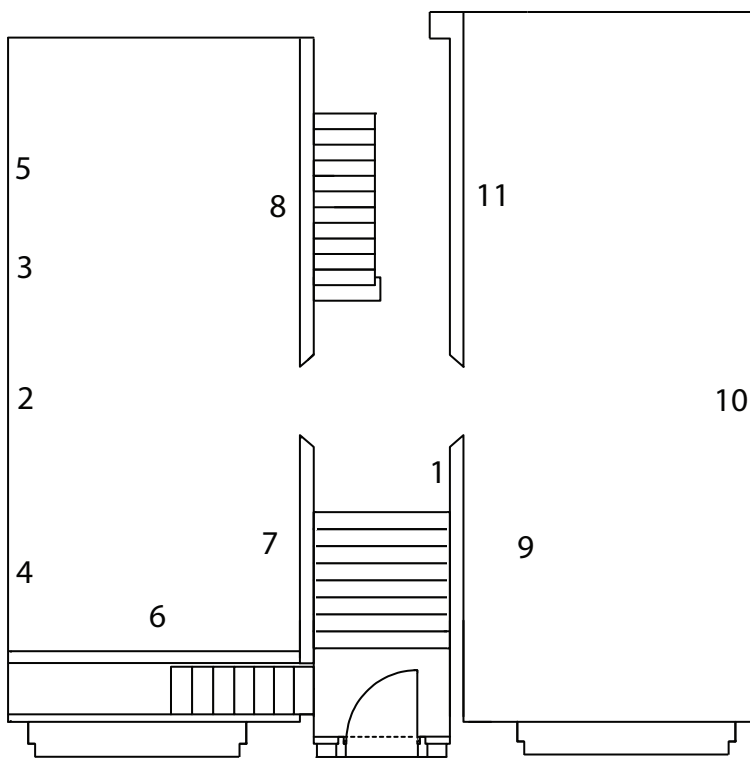
HOMO LUDENS

Ignasi Aballí
Jordi Colomer
Lieven De Boeck
Hreinn Fridfinnsson
Filip Gilissen
Adam Henry
Rinko Kawauchi
Nicolás Lamas
Bruce Nauman
Sarah Ortmeyer
Benoît Pype
Evariste Richer
Kelly Schacht
Maarten Vanden Eynde
Leon Vranken

7 november – 6 december 2014

De titel van de tentoonstelling, Homo Ludens, die men kan vertalen als 'de mens die speelt', vindt zijn oorsprong in een essay gepubliceerd door de Nederlandse auteur J. Huizinga, over het belang van het spel in de ontwikkeling van de samenleving. De diversiteit der spelen maakt dat het moeilijk is om die kort en bevattelijk te definiëren, maar wat Huizinga erover zegt is een goede samenvatting: "spel is een vrijwillige handeling of bezigheid, die binnen zekere vastgestelde grenzen van tijd en plaats wordt verricht naar vrijwillig aanvaardde doch volstrekt bindende regel, met haar doel in zich zelf, begeleid door een gevoel van spanning en vreugde, en door een besef van 'anders zijn' dan het 'gewone leven'". Spel en spelelementen komen bij talrijke kunstenaars voor, en een keuze uit de werken is noodzakelijkerwijs beperkend. Desalniettemin openen alle in de tentoonstelling getoonde werken vruchtbare denkrichtingen en laten eenieder toe het begrip toeval of competitie te bevragen.

Piet Mondrian Greatest Hits (I) is het eerste werk waarmee de bezoeker geconfronteerd wordt, en waarmee hij kan 'spelen'. Het gaat hier om een door kunstenaar Benoît Pype geprogrammeerde melodie. Hij reproduceerde op muziekpapier de bekende doeken die Mondriaan schilderde tussen 1919 en 1944. Op elke orthogonale intersectie perforeerde hij de kartonnen strook, om zo een melodie te componeren die hoorbaar wordt bij het activeren van de draaihendel. De abstractie van Mondriaan is niet diegene die de meeste fantasie uitstraalt, maar werd hier geherformatteerd en lijkt plots aan gevoeligheid en humor te winnen. Kunstgeschiedenis kan in populaire muziek vertaald worden net zoals populaire traditie artistieke reflectie kan voeden.

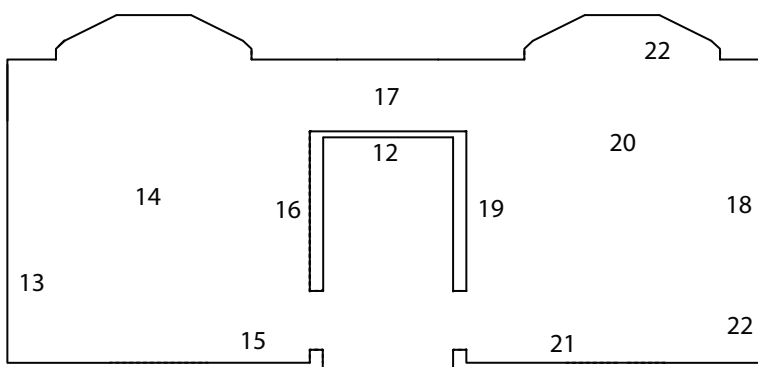

Zo verleent, in de linkerzaal, een groot horizontaal werk van Evariste Richer (2) een echo aan het bijna wiskundige rooster van Mondriaan. Het gaat hier om een sterk vergroot ticket uit een Amerikaanse loterij, waarvan alle inhoud verwijderd werd. De kunstenaar zorgde ervoor enkel de kleuren en compositie van het spelbiljet over te houden. Dit beeld doet denken aan een architectuur, in haar strengheid en organisatie. De kunstenaar plaatst tegenover het willekeurige van het loterijspel het zeer geregelde aspect van het rooster, dat aan strikte beperkingen onderhevig is. Geld- en kansspelen zijn in zekere zin tegenovergesteld aan de werkwereid. De waarden die door arbeid overgebracht worden eenvoudigweg weggeveegd door het spelsysteem (zich verrijken zonder enige beperking). Het is interessant op te merken dat, in onze huidige samenleving, de banden tussen cultuur en kansspel zo dicht zijn dat talrijke nationale loterijen op grote schaal tentoonstellingen en cultuur ondersteunen. Daarnaast, aan de muur genageld, refereert een zilveren munt (3) aan de passage in het boek *Moby Dick* waarin kapitein Achab het muntstuk, dat hij aan de mast vastnagelt, belooft aan de eerste matroos die de beruchte witte walvis bespeurt. Suggereert dit werk van Jorge Méndez Blake in deze tentoonstelling de witte walvis als equivalent van het grote lot? Het lot dat alle spelers najagen, waarvan ze dromen het te winnen, maar waarop ze bijzonder weinig kans maken.

Toeval heeft het overwicht in vrijwel alle spelen. Een werk dat dit via een omweg oproept is *Listados %* (4) van Ignasi Aballí. De kunstenaar verzamelde, op twee A4 blaadjes, uit de krant *El País* geknipte percentages die kunnen verwijzen naar de

waarschijnlijkheid van het winnen. Spelen laat toe te winnen. Zo weet de moedige winnaar van Maarten Vanden Eynde werk *One Day I will make a work for you* (5) dat hij een werk koopt, maar niet precies hetwelke. De kunstenaar ging langs bij een notaris en legaliseerde er een belofte op een werk voor een toekomstige klant die hij nog niet kent. De aankoop van het werk en de ontmoeting tussen de twee actoren zullen het werk mogelijk maken in de toekomst te bestaan. De video *Play Patience* (6) van Kelly Schacht gaat over het tijdsprobleem vanuit een ander standpunt. De kunstenaar combineert op één scherm een video afkomstig uit een documentaire op de BBC en een video waarop men een persoon patience ziet spelen, enkel met jokers. De BBC reportage beschrijft het leven van een man die zijn geheugen vrijwel onmiddellijk verliest. Elk uitgevoerd gebaar wordt door hem zo snel vergeten dat hij permanent gebruikmaakt van een notitieboekje om zijn daden en gedachten bij te houden, evenals het kaartspel dat hij voortdurend speelt. De aan de muur bevestigde neon (7) is eveneens van Schacht en verwijst evengoed naar de leegte van het vergeten als naar alle potentieel uitdrukbare zinnen. Het onbekende, het verborgene maken integraal deel uit van het spel. Het spel van 32 kaarten, geduldig met de hand getekend (8) door Evariste Richer, laat de bezoeker niet toe te weten om welke kaarten het gaat. Ze werden gerealiseerd met de hand, in inkt, minutieus, allen eender, allen verschillend.

In de rechterzaal plaatste Lieven De Boeck zijn *Série bleue* (9) op sokkels ; meerdere werken in blauw glas, replica's van Legoblokjes, opgesteld volgens het principe van de wiskundige Fibonacci-reeks. De blokjes die talrijke kinderen wereldwijd animeerden en animeren werden hier in glas gegoten. De kunstenaar koppelt elke samenstelling aan zijn identiteit (zoals zijn iris, vingerafdruk, handtekening, vlag of referentiemeter). Nicolás Lamas toont vijf werken uit de serie *Blind Gestures* (10). Elke foto is een gescand beeld afkomstig van een iPad-scherm in rusttoestand. Men bespeurt vingerafdrukken, sporen en op het schermoppervlak opgehoopt stof. Het lijkt willekeurig maar weerspiegelt eigenlijk de logische acties van het gebruik van de tablet, en portretteert zo de gebruiker. Het monotype *Fingers and holes* (11) van Bruce Nauman toont de cirkel zonder einde, de herhaling van de daad van het spel, terwijl hij het realisatieproces ludiek formaliseerde: de kunstenaar graveerde de afbeelding van zijn rechterhand met zijn linkerhand en omgekeerd.

Op de eerste verdieping onthaalt Filip Gilissen de bezoeker met *The No Problem Show* (12), een knipperende neon die toont dat een tikje met het magische stokje een duif tevoorschijn kan toveren. Kleine knipoog verwijzend naar het belang van mystificatie in talrijke spelen. In de linkerzaal toont een foto van Rinko Kawauchi (13) een klein meisje dat omgekeerd een glijbaan opklimt om, lijkt het wel, op metaforische wijze het hart of de bron van alle dingen te bereiken. In *Billiard balls* (14) speelt Nicolás Lamas met de noties binnen- en buitenkant, geometrie en verborgen schoonheid. De kunstenaar schuurde zestien biljartballen tot hun interne structuur zichtbaar werd. *Urban impressions* (15) van Hreinn Fridfinnsson brengt verschillende stukjes stedelijk landschap samen zoals impressionistische schilders dat deden, met kleine contrasterende toetsen. Aftastende voortgang, ronddolen, vindt men bij Adam Henry waarvan het schilderij op jutedoek (16) zich baseert op het gebruik van de vijf basiskleuren, en hier een labyrint vormt dat herinneringen oproept aan elektronische spelletjes uit de jaren 80... In de passage tussen de twee ruimtes stoot men op *Chessboard* (17) van Nicolás Lamas, dat de vraag stelt naar de onmogelijkheid van het spelen. Op een houten schaakbord plaatste de kunstenaar een bol gevormd uit de 32 samengeperste stukken. In de rechterzaal valt het oog op *Demostar* (18) van Ignasi Aballí, een werk bestaand uit details van foto's van winnaars die een trofee tonen. Hoe de daad van het tonen zelf tonen? Jordi Colomer stelt de vraag anders in *Arabian Stars* (19), een in Yemen gerealiseerde serie werken. Hij vroeg jongeren om de houding aan te nemen van manifestanten, en panelen op te houden met de namen van hun 'sterren', neergeschreven in het Arabisch ; in dit geval de Franse voetbalster Zinedine Zidane. Terwijl hij een absurde situatie ensceneert die het idee van de protestactie annuleert, bevraagt Colomer de schok tussen twee culturen. In het midden van de ruimte neemt *The World unmade* (20) van Lieven De Boeck de vorm aan van een bal gebruikt voor spierherstel. De kunstenaar zorgde ervoor de wereld te visualiseren door middel van tipp-ex, door ze te doen verdwijnen wordt ze in een paradoxaal gebaar onthuld. De aarde is helemaal weg in

l'Eclipse (21) van Evariste Richer, een werk bestaand uit twee gewichten die worden gebruikt bij het hamerslingeren. Door ze zo samen te voegen, een gouden en een zilveren bol, verwijst de kunstenaar naar zon en maan, die in eeuwigdurende interactie zijn en de fenomenen zwaartekracht of 'kosmisch toeval' oproepen. Geïnstalleerd als rustige getuigen zijn de twee werken *Magnus Magnet* (22) van Sarah Ortmeier twee schaakspeloverzichten waarvan de bladwijzers pingpongballen zijn. In de wonderkamer toont Leon Vranken een werk bestaand uit twaalf houten elementen (23), allen handgemaakt, die verwijzen naar strategische spelen die nadenken koppelen aan geduld, kennis en vasthoudendheid. Allen verschillend, weet men niet echt of het om pionnen gaat die zuil worden of om zuilen die pion worden.

ARTWORKS LIST

Adam Henry

Untitled (3pthpt), 2013
Synthetic polymers on jute over linen
48,3 x 40,6 cm
Inv. nr. AH/I 10413/004

Benoît Pype

Piet Mondrian Greatest Hits, 2011
Edition 2/3 + 3 AP
Inv. nr. BEP/041114/001/ed?

Bruce Nauman

Untitled (from Fingers & Holes Series), 1994
Monoprint, with varying color application produced from screen matrix
90 x 90 cm / 35 x 35 1/4 in.
Edition Unique
Inv. nr. BN/260814/001

Evariste Richer

Cartes à jouer, 2010
Ink on paper (32 parts)
32 x 24 cm (sheet)
9 x 6 cm (each)
Inv. nr. ER/291112/005

Evariste Richer

L'éclipse, 2014
Stainless steel, brass
Two olympic hammers of 7,26 kg each
ca 125 x 27 x 12 cm
Edition ed. 3 + 1 AP
Inv. nr. ER/260814/001

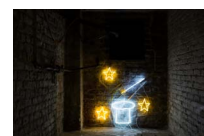
Evariste Richer

We never know (numbers), 2014
108 x 268 cm (framed)
Edition 1/2 + 1 AP
Inv. nr. ER/061114/001/ED1

Filip Gilissen

The No Problem Show I, 2013
Neon animation, white and gold
100 x 100 cm
Edition 1/3
Inv. nr. FG/I 10914/019/ed1

Hreinn Fridfinnsson

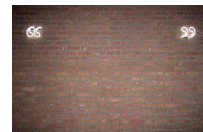
Urban Impressions, 2011
ink on cardboard (puzzle pieces)
ca 30 x 30 cm
33 x 34 cm (framed)
Inv. nr. HR/100712/001

ARTWORKS LIST

Kelly Schacht

" " (*aanhalingstekens*), 2011
neon
19 x 14 cm (x2)
Edition of 3 + 1 AP
Inv. nr. KES/041012/067/ED3

Leon Vranken

Untitled, 2011
Wood, varnish, multiplex
ca 25 x 25 x 120 cm (each part)
ca 120 x 160 x 105 cm (whole installation)
Inv. nr. LV/220813/001

Lieven De Boeck

Série bleue, 2014
Glass, paper, ink on paper
Dimensions variable
Inv. nr. LDB/040914/007

Lieven De Boeck

The World Unmade, 2012-2014
Rubber, paint
diameter 25 cm
Inv. nr. LDB/061114/001

Maarten Vanden Eynde

One Day I Will Make A Work For You, 2014
Paper, Ink, Notary Seal, glass, wooden showcase
41 x 53,5 cm (framed)
Edition 1/3
Inv. nr. MVE/090914/002/ed1

Nicolás Lamas

Christian, 2014
Inkjet print on glossy paper
150 x 113 cm (unframed)
153,5 x 117 cm (framed)
Inv. nr. NL/020514/005

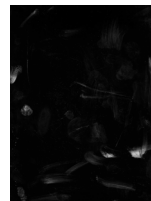
Nicolás Lamas

Daniel, 2014
Inkjet print on glossy paper
150 x 113 cm (unframed)
153,5 x 117 cm (framed)
Inv. nr. NL/020514/007

Nicolás Lamas

Gert, 2014
Inkjet print on glossy paper
150 x 113 cm (unframed)
153,5 x 117 cm (framed)
Inv. nr. NL/020514/009

ARTWORKS LIST

Nicolás Lamas

Laure, 2014

Inkjet print on glossy paper
150 x 113 cm (unframed)
153,5 x 117 cm (framed)
Inv. nr. NL/020514/013

Nicolás Lamas

Olivier I, 2014

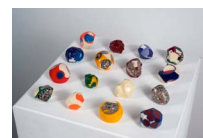
Inkjet print on glossy paper
150 x 113 cm (unframed)
153,5 x 117 cm (framed)
Inv. nr. NL/020514/017

Nicolás Lamas

Billiard balls, 2014

16 phenolic resin balls
Dimensions variable
Edition 3/3 + 1 AP
Inv. nr. NL/260814/001/ed3

Nicolás Lamas

Setup, 2014

Mixed media
40,5 x 40,5 x 9 cm
Edition Unique
Inv. nr. NL/061114/001

Rinko Kawauchi

Untitled (058), 2001

C-print
101 x 101 cm
Edition of 6
Inv. nr. RK/130111/011

Sarah Ortmeyer

Magnus Magnet, 2014

Chess magazines, cardboard, linen, one star ping pong balls
25 x 15 x 7cm
Edition Unique
Inv. nr. SO/041114/001

Sarah Ortmeyer

Magnus Magnet, 2014

Chess magazines, cardboard, linen, one star ping pong balls
25 x 15 x 7cm
Edition Unique
Inv. nr. SO/041114/002

